

A World Lake Vision által részletezett hét alapelvet egyfajta útjelző térképnek szánjuk, amely elvezethet a tavak fenntartható használatát lehetővé tevő szabályozáshoz.

1. alapelv:

Az ember és természet közötti harmonikus viszony meghatározó fontosságú a tavak fenntartható használatában.

2. alapelv:

A tó vízgyűjtője a fenntartható tóhasználat megtervezésének és kezelési beavatkozásainak logikus kiindulási pontja.

3. alapelv:

Elengedhetetlen a tavak állapotromlása okainak megelőzésére irányuló hosszútávú és preventív gondolkodásmód.

4. alapelv:

A tavak kezelésére vonatkozó politikák kidolgozásának és a döntéshozatalnak alapjául az igazolható tudományos megállapítások és a rendelkezésre álló legpontosabb információk szolgálnak.

5. alapelv

A tavak fenntartható használatát lehetővé tevő szabályozás megköveteli a tavi készletek egymással versengő használói közötti érdekellentétek feloldását, figyelembe véve a jelen és jövő generációk, valamint a természet igényeit.

6. alapelv:

Az állampolgárokat és más érdekeltet bátorítani kell a tavak kritikus problémáinak azonosítására és megoldásában való érdemi közreműködésre.

7. alapelv:

A pártatlanságon, átláthatóságon és valamennyi érdekelt megfelelő jogosítványain alapuló, helyes kormányzati gyakorlat nélkülözhetetlen a fenntartható tóhasználatához.

A World Lake Vision mindenekelőtt felhívás közös cselekvésre

Tavaink fenntartható használatának kulcsa abban rejlik, hogy megtaláljuk az egyensúlyt az emberiség víz iránti igényei és a természetnek ezen igények kielégítésére hosszú távon is fennmaradó képessége között. Ez a dokumentum különböző tevékenységek és stratégiák széles skáláját veszi számba, segítve a tavak körül élőket, a döntéshozókat és valamennyi érdekeltet abban, hogy kialakíthassák a tavak fenntartható használatához irányt mutató saját jövőképüket. És valóban, ha képesek vagyunk tavainkat fenntartható és felelősségteljes módon használni, akkor jó reményünk lehet arra, hogy kielégítsük az ezen tavaktól függő emberi és természeti közösségek igényeit abból a tiszta édesvíz-készletből, amely az élet alapja.

WORLD LAKE VISION

Felhívás közös cselekvésre a világ
tavainak védelmében!

Összefoglaló

World Lake Vision Committee

World Lake Vision: Felhívás közös cselekvésre a világ tavainak védelmében!

Az előttünk álló évszázadban az emberiségnek szembe kell néznie történetének egyik legnagyobb kihívásával: saját fejlődését egy olyan bolygó életével kell összhangba hoznia, melynek lehetőségei végesek. Számot kell például vetnie az olyan alapvető erőforrások, mint az édesvíz-készletek egyre növekvő hiányával. A szemléletváltásnak, amely elvezethet az önmagát saját természeti alapjainak tönkretétele és kimerítése nélkül fenntartani képes társadalomhoz, egyik legfontosabb kérdése lesz a könnyen hozzáférhető édesvíz-készlet elsődleges forrásainak és tárolóinak, vagyis a világ tavainak jövője.

A világ tavai közül sok van már veszélyben. A World Lake Vision, a „Világ tavainak jövőképe” elnevezésű nemzetközi kezdeményezésnek és az azonos című dokumentumnak éppen az a célja, hogy rávilágítson a növekvő válságra, és megfogalmazza azokat az elveket, amelyek mentén a tavakkal való gazdálkodás a fenntartható használat irányába terelhető. A kezdeményezés célja, hogy a gyakorlatban alkalmazható eljárásokat bocsásson rendelkezésre a tavak hosszú távon megőrizhető egészségének helyreállításához, ezáltal az emberi társadalmak fennmaradásához és gazdasági fejlődéséhez, valamint az életet lehetővé tevő ökoszisztémák fenntartásához szükséges édesvíz-készletek megőrzéséhez.

Nehéz túlbecsülni azoknak a problémáknak a veszélyességét, amelyek a világ tavai körül tornyosulnak, azon tavak körül, amelyek bolygónk cseppfolyós halmazállapotú, felszíni édesvíz-készletének több mint 90 %-át tartalmazzák. A világ legfontosabb tavai közül sok van válságos helyzetben, problémák sokaságától gyötörve, ami kihat vizük mennyiségére és minőségére, az általuk fenntartott élővilágra és arra a képességükre, hogy kielégítsék a körülöttük megtelepült népesség igényeit. Némelyikük a túlságosan nagy vízkivételről vagy vízeltereléstől szenved, míg mások romló vízminősége a környezetükben élő ember

okozta szennyezésekről tanúskodik. Az utóbbi évtizedekben a tavak közvetlen vízgyűjtőjén kívülről eredő problémák – nevezetesen a savas eső és az éghajlatváltozás – további terheket jelentenek az amúgy is megterhelt tavi ökoszisztémák számára.

A mindinkább kibontakozó válság nyilvánvaló jelei ellenére a legtöbb tó esetében mindmáig nem született meg az az átgondolt és átfogó terv, amely ahhoz szükséges, hogy a tavak jó állapota és az emberi szükségletek kielégítése hosszú távon is biztosítható legyen. A tavak kezelésére és állapotának védelmére irányuló jelenlegi erőfeszítések általában azért vallanak kudarcot, mert megközelítésmódjuk túlságosan rövidlátó és elszigetelt. A World Lake Vision éppen a gyakorlati iránymutatást várók igényeire kíván válaszolni, átfogó módszertant ajánlva a tavak kezelésének terén tornyosuló kihívásokkal szemben. Miközben ez a dokumentum hasznosnak bizonyulhat többféle közönség számára, első és legfontosabb célja mégis az, hogy a tavak vízgyűjtőjét benépesítő lakosság erőfeszítéseit segítse szerte a világon. Jelen pillanatban a súlyosan

károsodott tavak száma viszonylag alacsony, azonban a folyóelterelések miatt szó szerint eltűnő dél-közép-ázsiai Aral-tó katasztrofális halála figyelmeztető jel kell legyen számunkra. A szennyezések megelőzése és a fenntartható használat kialakítása olyan, minden összefüggésre kiterjedő és integrált megközelítést kíván, amelynek hiányában már a belátható jövőben is egyaránt végzetes sors vár számos tóra csakúgy, mint azokra a közösségekre, amelyek élete ezen a tavakon alapul. Mindez pedig olyan veszteséget jelent, amely messze meghaladhatja e tavaknak, mint édesvíz-készletnek, tápláléknak és rekreációs területnek az értékét. A tavak éppúgy a tájképi szépség és a biológiai komplexitás letéteményesei, mint ahogy nem egyszer a kultúra bölcsőjét és az emberiség történelmének színterét jelentették.

A World Lake Vision olyan alapelveket ad közre, amelyek irányt mutathatnak a világ tavaira alkalmazható hatékony kezelési programok kidolgozásához és végrehajtásához. Ezek az alapelvek kiegészítik a World Water Vision-nyilatkozatban már megfogalmazottakat, mégpedig azért, hogy kifejezetten a tavakra, egyedi jellegzetességeikre és használatukra, illetve az őket fenyegető veszélyekre koncentráljanak. Az alapelvek egyúttal olyan ígéretes stratégiákat vázolnak fel a veszélyek kezelésére, amelyeket egyének vagy szervezetek hosszabb távú cselekvési programként vállalhatnak – működjenek akár helyi, nemzeti vagy globális szinten.

Mindezen törekvések kiindulási pontja az **Elővigyázatosság Elve** kell legyen. Ez a politikai döntéshozatali alapelv hangsúlyt fektet arra, hogy közösségek és kormányok ne használják a teljes tudományos bizonyosság hiányát indokként olyan beavatkozások halogatására, amelyekkel komoly és visszafordíthatatlan környezeti károk lennének megakadályozhatóak – azok a károk, amelyekkel szemben a tavak különösképpen védtelenek.

A World Lake Vision magába foglalja az édesvíz-készletekkel való gazdálkodásra vonatkozó Dublini Alapelveket is, hangsúlyozva a közösségi részvétel fontosságát a vizeket érintő fejlesztésekben és a vízgazdálkodási döntésekben, beleértve a nők központi szerepét az ilyen ügyekben.

